

labod

NOVO MESTO, 9. JUNIJA 1976*LETO VI., ŠT. 5

Na letošnjem Beograjskem sejmu so bili poslovni pogovori z našimi poslovnimi partnerji zelo uspešni. Na sliki: razgovor tovariša Zdravka Petana, glavnega direktorja, s predstavniki našega velikega kupca podjetja „Robnih kuća“ Beograd

»labod« v obdobju 1976/80

Z novo ustavo in zakonom o temeljih sistema družbenega planiranja je dan velik poudarek dolgoročnemu, srednjeročnemu in kratkoročnemu planiranju v tozdi, samoupravnih interesnih skupnostih in družbenopolitičnih skupnostih. Najpomembnejša novost v novem sistemu planiranja je, da plane sestavljajo sočasno na vseh nivojih in da morajo biti medsebojno usklajeni.

V Labodu smo planiranju do sedaj posvečali vso pozornost, zato smo se tudi pravočasno lotili priprav za izdelavo srednjeročnega plana razvoja 1976–1980.

Samo planiranje po novem sistemu poteka v dveh fazah:

I. faza je sklenitev samoupravnega sporazuma o temeljih plana. Ta sporazum sklenejo tozdi v okviru OZD ter z vsemi tistimi tozdi, s katerimi so povezani v procesu reprodukcije (pomembnejši dobavitelji surovin, večji kupci, banke). S sporazumom morajo biti med tozdi dogovorjeni vsi važnejši elementi razvoja ter določeni medsebojni dohodkovni in drugi odnosi.

II. faza je priprava in sprejem srednjeročnih planov tozdov. Ti plani morajo upoštevati vse elemente in odnose, ki so postavljeni v samoupravnem sporazumu.

Mi smo torej trenutno pred zaključkom I. faze. Že v mesecu aprilu smo na zborih razpravljali o osnutku sporazuma, sedaj pa je v razpravi predlog sporazuma, ki konkretno opredeljuje razvoj posameznih tozdov in Laboda kot celote do leta 1980. Manjka le še konkretizacija odnosov in povezava z dobavitelji in s kupci, to pa bo možno dodati šele, ko bodo izvršena potrebna usklajevanja v republiškem in jugoslovanskem merilu. Vendar je skrajni rok za

sklenitev sporazuma 30. 6. 1976 in zato bomo verjetno morali manjkajoče odnose s kupci in dobavitelji vnesti naknadno.

Glavne značilnosti predloga sporazuma do leta 1980:

— Organizacijska struktura ostane nespremenjena. Ostaneta dana proizvodna programa, in sicer perilo — šport in vrhinja oblačila. V programu perilo — šport so trije tozdi: Ločna, Libna, Delta; v programu

Nadaljevanje na naslednji strani

Tabela 1

	1975	1980	indeks
TOZD Ločna	530	490	92
TOZD Libna	392	410	105
TOZD Delta	396	410	104
TOZD TIP-TOP	380	400	105
TOZD Temenica	200	220	110
Delovna skupnost skupnih služb	238	240	100
„LABOD“ SKUPAJ:	2.136	2.170	102

Tabela 2

V 000 din

	Labod 1975	PŠ 1976	VO	Labod 1980
CELOTNI DOHODEK	339.741	531.811	155.904	609.446
Porabljena sredstva	250.717	242.620	110.243	430.681
Dohodek	89.024	99.311	40.941	178.565
DRUŽBENI PROIZVOD	97.274	109.191	45.661	191.660
RAZDELITEV DP:				
— sredstva za OZD	83.309	86.911	35.756	164.138
— ostali udeleženci	13.965	13.400	5.183	27.522
— povprečno koresč. pos. sredstva za delavca	100,8	102,8	102,8	109,0
— ustvarjeni dohodek na delavca	71,6	72,2	61,1	81,3
— ustvarjeni DP na delavca	78,2	79,4	68,2	87,1
— doseženi mesečni neto OD na delavca	2.821	2.900	2.800	3.400
— udeležba lastnih vir-ov poslanih sredstev v skupnih virih v %	60,1	61,0	61,0	63,0

(Vsi planski podatki temeljijo na cenah iz leta 1975).

službe imajo tudi v prihodnje vlogo in naloge, določene v sporazumu o združitvi:

— proizvodni program posameznih TOZD-ov se ne bo bistveno spremenil;

— glede na položaj tekstilne industrije, predvsem konfekcije, ne predvidevamo širitve proizvodnih kapacitet in večanja števila delovnih mest. Število zaposlenih se lahko poveča le tam, kjer so trenutno nezasedena delovna mesta, zasedba pa pogojuje kompletiranje tehnološkega procesa ter boljšo ekonomičnost in rentabilnost poslovanja.

Po posameznih tozdih se bo zaposlenost gibala takole:

 Glej tabelo 1

(Pri TOZD Ločna je predvideno zmanjšanje števila zaposlenih zaradi izločitve obrata Adlešiči).

V letu 1980 bo „Labod“ ustvaril 192 milijonov družbenega proizvoda, kar zagotavlja letno stopnjo 6,5 %, medtem ko bo celotni dohodek rasel po stopnji 7 %.

Produktivnost dela bo leta 1980 rastle po stopnji 2 % v programu perilo — šport in po stopnji 3,5 % v programu VO.

Višjo produktivnost morajo tozdi zagotoviti z boljšo organizacijo dela, z boljšim in racionalnejšim izkoriščanjem kapacitet, nadaljnjim usposabljanjem strokovnih kadrov in z večjo prizadevnostjo vseh delavcev.

Celotni dohodek in razdelitev (zaradi izvršenih organizacijskih sprememb s 1. 1. 1976 navajamo podatke za leto 1975 samo za Labod, za leto 1976 ločeno po programih, za leto 1980 pa skupno za OZD LABOD):

 Glej tabelo 2

Nova investicijska vlaganja v tem obdobju so predvidena za modernizacijo in avtomatizacijo strojne opreme, zagotavljanje boljših pogojev dela in povečanje trajnih virov obratnih sredstev.

Sporazum določa tudi znatna vlaganja za izboljšanje standarda delavcev. Tako so do leta 1980 predvidena vlaganja:

- v stanovanjsko izgradnjo 18,680 milijonov din;
- v izgradnjo rekreacijskih in počitniških kapacitet 12,000 milijonov din.

V okvirih, ki jih določa samoupravni sporazum, moramo takoj pričeti sestavljati konkretne plane razvoja tozdov do leta 1980.

FABJAN JOŽE

Samo z dogovarjanjem in skupnim odločanjem tistih, ki ustvarjajo dohodek, bosta zaupanje in zavest delavcev rodila napredek in uspeh (Foto: S. Mikulan)

prazniku na rob

Ob letošnjem 27. juniju, dnevu samoupravljalcev, misli uhajajo k izhodišču Zveze komunistov za X. kongres ZKJ.

Socialistično upravljanje kot sistem družbenih odnosov, za katerega smo se odločili in ga gradimo že več kakor dve desetletji, postaja družbena lastnina. Dosedanja praksa v razvoju samoupravljanja vsak dan potrjuje opredelitev za samoupravni sistem, kot smer demokratičnega, humanističnega in ekonomskega razvoja naše družbe, v kateri se delovni človek v združenem delu na temelju družbene lastnine nad proizvajalnimi sredstvi povezuje s pogoji, sredstvi in sadovi svojega dela.

Samoupravljanje potrjuje svojo ekonomsko učinkovitost. Močno je spodbudilo ustvarjalnost in pobudo delovnih ljudi na vseh delovnih področjih. Zveza komunistov, delavski razred in druge organizirane delovne sile družbe so se dolžni nenehno politično bojevati za revolucionarne spremembe v proizvodnih odnosih, stalno morajo izboljševati prakso samoupravljanja in pospeševati povezovanje in združevanje dela.

Ta izhodišča in nova ustava sta dali našemu delovnemu človeku najširše možnosti, da sodeluje pri oblikovanju družbenega življenja in odloča o sredstvih, katera daje za razvoj družbe-

nega standarda izvezi svoje delovne organizacije. Delavec z delegatskim sistemom kreira politiko prav na vseh ravneh in se s tem množično vključuje v neposredno odločanje o porabi namenjenih sredstev in boljši izrabi le-teh. Res je, da ima delegatski sistem še veliko organizacijskih težav, vendar se je izkazal za pravi in je dolžnost vsakega samoupravljalca, da ga podpira, dopolnjuje, da se usposablja za opravljanje svoje funkcije, če hočemo, da bo tudi v praksi res zaživel delegatski sistem.

Z letos ustanovljenimi klubi samoupravljalcev smo delavci zopet veliko pridobili, saj od njih pričakujemo konkretno pomoč pri usposabljanju samoupravljalcev za izpolnjevanje naloženih nalog. Dajanje pobud je ena izmed funkcij klubov, izobraževanje, obveščanje, izmenjava mnenj pri obravnavi problemov. Poudariti velja, da so naloge klubov samoupravljalcev, njihova funkcija načelo: iz prakse samoupravljanja za prakso samoupravljanja. Trenutno gre šele za začetna prizadevanja, da se ideja začne uresničevati v življenju, potem pa nam bo življenje sproti dajalo nove pobude, rešitve in predloge. Sproti bomo izpopolnjevali naše znanje pa tudi organiziranost in delovanje teh klubov, kakor nam bodo narekovala potrebe samoupravljalске prakse.

Morda je prav, da ravno v tem času, ko je v razpravi osnutek zakona o združenem delu, kot samoupravljalci ugotovimo, da je plod večletnega dela pri razvijanju ustavnih določb v družbeni reprodukciji in konkretizaciji smernic ter nalog X. kongresa ZKJ. Urejal

bo več področij. Z njim želimo urediti osnove sistema za vse družbene funkcije na podlagi združenega dela z družbenimi sredstvi. Želimo tudi doseči vpliv na povečanje akcijske sposobnosti Zveze komunistov v vsaki celici samoupravljanja, ki pomeni integriteto naše socialistične družbe. S tem zakonom se žele postaviti določila, ki bodo v praksi izvedljiva in bodo dosegla, da bodo ljudje imeli boljše pogoje. Osnutek tega zakona posveča veliko pozornost samozaščiti samoupravljanja in poudarja dolžnosti in pravice delavca, izhajajoče iz dela. Zato se samoupravljalci moramo spopasti z vsemi protislovji, konzervativnostjo in birokratskim upravljanjem v imenu delavcev. Želimo in hočemo doseči preobrazbo upravljanja — poglobljanje, širjenje, utrjevanje samoupravnih socialističnih odnosov. Zakon oziroma osnutek zakona želi samoupravljalcem zagotoviti trdno in neposredno politično oporo pri nadaljnji preobrazbi družbenopolitičnih odnosov v samoupravni družbi, da bo delavec uresničeval svoj neposredni interes pri uresničevanju dohodka.

Vsi samoupravljalci se bomo letošnjemu prazniku najlepše in najbolj delovno oddolžili s tem, da se konkretno in aktivno vključimo v javne razprave o osnutku zakona o združenem delu in s tem zopet naredimo korak naprej v našem samoupravnem družbenem sistemu. Hkrati moramo analizirati dosedanje samoupravne uspehe ter se dogovoriti za nove naloge, ki čakajo samoupravljalce tudi pri uresničevanju določil osnutka zakona o združenem delu.

novo mesto – tolmincem

Dne 10. maja 1976 dopoldne se je pod vodstvom predsednika skupščine občine Novo mesto sestel občinski štab za civilno zaščito in predstavniki delovnih organizacij občine Novo mesto z namenom, da proučijo možnost pomoči, ki so jo prizadeti na potresnem območju potrebni.

Sklenili so, da se vse delovne organizacije in druge institucije občine Novo mesto vključijo v to akcijo in s prispevkom omogočijo nakup prikolic, ki so jih še isti dan ob 15. uri odpeljali na ogroženo območje. Ta akcija je bila toliko bolj nujna, ker je bilo nad 700 ljudi na Tolminskem brez strehe, razen tega pa je na tem območju že dva dni deževalo.

Na izrednem sestanku predstavnikov družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov TOZD Ločna in delovne skupnosti skupnih služb je bil sprejet sklep, da OZD Labod prispeva denar za nakup prikolic v višini 32.500.— din s tem, da pri nakupu sodelujejo temeljne organizacije programa perilo šport.

Kako pa se je ta akcija odvijala po 15. uri 10. maja, berite v naslednjem sestavku.

Prevzem prikolic za Tolminsko bi potekal dokaj običajno, če ne bi bili prisotni predstavniki skupščine občine Novo mesto in reporter televizije. Tako pa smo vsi čutili, da gre za nekaj več kot zgolj za običajen prevzem prikolic ob nakupu. Počitniško prikolico ADRIA 350, ki so jo delovni ljudje Laboda namenili kot pomoč Tolmincem, sva prevzela s sovoznikom tovarišem Milanom Gutmanom. Oblepila sva jo z znakom našega podjetja, predstavnik občine pa je izpisal dogovorjeno geslo: NOVO MESTO TOLMINCEM.

Lep, da ne rečem veličasten pogled je bil na kolono desetih prikolic, pripetih za osebne avtomobile ali kombije. Delavci, ki so šli z dela malo kasneje, so nam s pločnikov v Bršlinu ob 16,30 uri pomahali v slovo, z

zavestjo, da je sleherni izmed njih prispeval delež kot pomoč prizadetim na Tolminskem.

Na poti do Ljubljane smo bili deležni izjemne pozornosti voznikov, ki so nas prehitevali ali nam vozili nasproti, saj so nas pozdravljali s hupanjem ali z lučmi.

V Ljubljani nas je pričakala televizijska ekipa, ki je snemala za TV dnevnik. Številni Ljubljančani ob cestah, po katerih smo vozili skozi Ljubljano, so nam izkazali pozornost, saj so videli, da gremo na pot solidarnosti, zato je šel z nami tudi njihov pozdrav prizadetim.

Kolikor bolj smo se približevali kraju, ki jih je prizadejal potres, toliko bolj je raslo vznemirjenje v nas.

IDRIJA. Na vrtovih v primeri razdalji od stanovanjskih hiš so postavljeni šotori in počitniške prikolicе. Ljudje spe zunaj. V hišah je prenevarno. Miličniki so ustavili promet, da smo lahko nemoteno nadaljevali pot proti Mostu na Soči ter dalje proti Tolminu. Na vrtovih je vse več šotorov in prikolic, ljudje pa so vse pristrčnejši. Tudi oni so občutili nesrečo, vendar le ne tako močno kot Tolminci. Prav zato jih razumejo in jim je naša pot dražja.

TOLMIN. Javili smo se štabu za civilno zaščito, ki nas je napotil v Kobarid. Pozdrav solzne starke na cesti, ki nas je peljala v Kobarid, nas prepriča, da smo na pravi poti, marsikdo izmed nas pa na skrivaj obriše oči.

V KOBARIDU smo, točneje: pred Kobaridom. Vodič nas je vodil po obvozni cesti. Po glavni cesti ne moremo, ker grozi nevarnost, da se poškodovane hiše porušijo že ob tresenju, ki ga povzroča avtomobilski promet. Slehernega izmed nas pa je stiskalo pri srcu, ko smo dospeli na stadion v Kobaridu. Na igrišču, kjer so športniki doživljali in doživeli toliko radostnih ali žalostnih trenutkov ob zmagah ali porazih, je mesto šotorov. Prikolic skorajda ni. Ljudje nas opazujejo, se nam zahvaljujejo.

Zapletem se v pogovor z ženami in možmi, ki stoje v gruči. Pripovedujejo, kako strašno je bilo. Komaj so rešili sebe in svoje najdražje. Neka ženska mi je pripovedovala, da je dve noči prebila na prostem. Da pa bi bila nesreča teh ubogih ljudi še večja, je pričelo še deževati in se je morala ta uboga ženica zateči pod drevo.

Sleherni izmed njih je imel svojo zgodbo. Ena je bolj žalostna od druge, vsem pa je skupen – POTRES.

Otroci še niso spali, čeprav je bila že noč. Stiskali so se k materam in nas gledali z velikimi, zvedavimi očmi. Oni tedaj še niso dojeli vsega, kar se je dogajalo okoli njih, vedeli so samo, da so ob toplo domače ognjišče, da so ob tisto, kar imajo najraje – dom. In ko me je eden izmed teh otrok pocukal za rokav in mi dejal: „Stric, hvala!“ sem se šele dobro zavedel, kaj pomeni naša pomoč tem ljudem.

Sredi noči smo se vračali proti domu. Tedaj smo se dobro zavedali, da smo tem ljudem pomagali, vedeli smo tudi, da je bila naša pomoč veliko premajhna, pa čeprav samo za tisti otroški HVALA.

IVAN KRAJNC

Tako je potres pustošil v Podbeli . . . (Foto: M. Markelj)

razstava v jedilnici

Klub ptujskih študentov je v prostoru naše jedilnice organiziral razstavo likovnih del, ki so jih sami ustvarili. Razstavili so 19 slik v različnih tehnikah: tempera, olje, gvaš in grafika. S svojo zamisljivo so nedvomno prispevali svoj delež k razširitvi v svetu vedno bolj žive ideje, da se naj umetnost čim bolj približa delovnemu človeku — neposrednemu proizvajalcu, saj kulturne vrednote človeka bogatijo, izpolnjujejo in duhovno dvigajo.

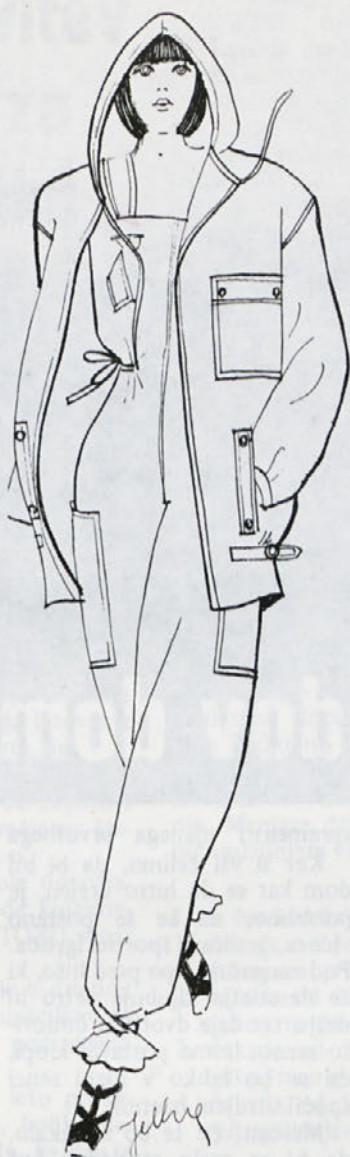
Razstave so se naše delavke zelo razveselile, tudi zato, ker je naša jedilnica dobila drugo podobo: veliko lepša, prijaznejša je. Stene niso več tako puste in hladne. Ta razstava pomeni tudi začetek sodelovanja med nami proizvajalci in študenti, ki bi se naj v prihodnje še poglobljalo in razširjalo na ostala področja družbenega, političnega in kulturnega življenja.

Vemo, da naša socialistična družba posveča medsebojnemu stikom med študenti in proizvajalci vso pozornost in veliko skrb, kajti v zadnjem času prihaja med enimi in drugimi do vse večje odtujenosti. Študenti se vse bolj odmikajo od neposredne proizvodnje, premalo se zavedajo, da so oni tisti, ki bodo v prihodnje odločilno vplivali in posegali v reprodukcijski proces. Med proizvajalci pa je vse bolj živa misel, da študenti vse preveč zahtevajo in jemljejo, a premalo pokažejo in dajejo.

Ptujski študenti so takšna mnenja ovrgli, saj se bodo s svojo razstavo, s katero bodo razen Delte obiskali tudi nekatere druge ptujske delovne organizacije, ne samo približali in predstavili neposrednim proizvajalcem, temveč se jim tudi oddolžili za pomoč in podporo, s katero jim omogočajo študij.

Takšnega zblizanja smo bili vsi veseli, tako mi, člani kolektiva Delte, kakor tudi študenti, katerih razstava je dosegla zaželen namen in učinek.

Na koncu slovesne otvoritve razstave, na katero so bili povabljeni tudi predstavniki družbenopolitičnega življenja, novinar Večera, dopisnik RTV Ljubljana za mesto Ptuj in njegovo okolico, smo si zaželeli na svidenje, saj trdno upamo, da se bomo ob takšnih ali podobnih priložnostih še srečali in da to ni bila trenutna muhasta zamisel, temveč prvi korak k trajnemu medsebojnemu sodelovanju.

sejem v frankfurtu

Na frankfurtskem sejmu Interstoffa od 18. 5. do 21. 5. 1976 so razstavljali proizvajalci

evropske in ameriške tekstilne industrije.

Namen obiska je bil pregledati kolekcijo tujih proizvajalcev, zbrati vzorce, ki ustrezajo svetovni modi in jih prenesti na domače tržišče, da bi bila Labodova kolekcija na vrhu lestvice.

Vzorci za prihodnjo kolekcijo pomlad-poletje 1977 so zelo pestri. V večini vztrajajo pri naravnih tonih bele barve do piškotno drap, nadalje roza, plave, tirkizne, rumene, rdeče in še vedno črno-bele in plavo-bele kombinacije.

Tkanine za moška oblačila: razni gabardeni v enobarvnih tonih; predvsem se zopet uveljavlja panama tkanje in rahlo dezimirani vzorci.

Tkanine za ženska oblačila: polyester, gabardeni, bureti, šantungi. V večini kolekcij se pojavljajo barve: tirkizna, zlato rumena in močno roza.

Ogledali smo si tudi znano revijo „VANDELLEN“: moške obleke s špic fazono in ožjimi hlačnicami. Veliko bluzonov je v belo rdeči kombinaciji, hlače v enobarvnih tonih. Velik del modelov je namenjen prostemu času, včasih z rahlim pretiranjem v hipijevsko dediščino. Poleg „počitniške“ udobne mode je prikazana tudi ozka linija, ki pogosto zdrkne v klasično, zelo žensko pa tudi moško linijo. Pri ženskih modelih je opaziti kostume, ravno krojene plašče, redingote 3/4 do 7/8 dolžine s strogo moškimi detajli.

Novo: dežne jope — bluzoni in cabani. Naprej se še pojavlja blaser z dodatkom krila, ki se razlikuje od letošnjega: krilo ravno z razporkom pri strani; krilo — listnica (na preklop); krilo z zalikanimi gubami (gube so razpuščene takoj pod naštim pasom); hlače s spodnjo

širino 20 — 28 cm; materiali: bombažna serija z mešanico volne, polyester, buret in šantung.

Po poizvedovanju pri metražerjih je jeans preplaval nemško tržišče; prevladujeta bela in modra barva.

JELKA NOVAK

Tudi predstavniki programa perilo šport so obiskali frankfurtski sejem ter si ogledali kolekcijo proizvajalcev tkanin za moške in damske srajce in se odločili o nabavi za sezono pomlad-poletje 1977. To je bil tudi glavni namen tega potovanja.

Obisk firm, ki so razstavljale, je bil namenjen predvsem znanim proizvajalcem in dolgoletnim poslovnim partnerjem tovarne Labod. Naši predstavniki so videli, da v glavnem prevladujejo dezeni in tkanine, ki so jih landirali že v sezoni 1976, to so črte in karo v zelo pestrih barvah. Izdelki iz prikazanih materialov so krojeni v športnem stilu z znanimi dodatki: žepi, našitki, všitki, gumbi. Ovratniki so različnih izvedb, od klasičnega do kitajskega. Tisk na srajcah ali bluzah je asimetričen. Poudarjene barve: rdeča, modra, bela, kar vse je povezano izdelki iz jeansa, ki preplavljajo tržišče v Zahodni Nemčiji in gredo dobro v promet. Resnici na ljubo moramo priznati, da so izdelki iz jeansa cenejši kot pri nas.

Drugo pomembno novost, ki jo je prikazal ta sejem je uveljavitev izdelkov iz 100-odst. bombaža, ki uspešno izpodriva vse sintetične tkanine.

Člani kolektiva Delte si ogledujejo razstavo

o javni razpravi

Javna razprava je pomembna veriga v sistemu samoupravnega odločanja. Morda sami besedi „javna razprava“ ne povesta veliko, kar bi nas lahko privedlo do sklepa: spet je nekaj za razpravljati. Vendar ni tako.

Večina delavcev dobro ve, da javna razprava dejansko pomeni predhodno odločitev, ker večkrat ni mogoče sprejeti samoupravne odločitve, preden delavci ne damo svojega mnenja o osnutku. Šele nato, ko po javni razpravi uskladimo mnenje, stališča in predloge, lahko pride do končne odločitve. Res je tudi to, da imamo včasih občutek, da nas ta obveznost preveč obremenjuje, da nam jemlje del prostega časa ali pa delovnega časa. Dejstvo je, da je javna razprava eden glavnih elementov samoupravnega odločanja. To pomeni, da ni dolžnost delavca le delo, temveč tudi odločanje. In prav zaradi tega nam ne sme biti žal tistega dela prostega časa, ki ga žrtvujemo, da se udeležimo takih oblik odločanja.

Javna razprava torej ne pomeni dolgočasenje na nekem sestanku in izgubo časa, saj je vse odvisno od nas: kako bomo razpravo pripravili, kako jo bomo organizirali itd. Če imamo sestanek pripravljen, bo koristen in ne bo dolgo trajal. Kako smo pripravili sestanek in kako smo se zanj pripravili, pa ni odvisno le od strokovnih služb, ki običajno pripravljajo gradivo za sestanek, temveč predvsem od sindikalne organizacije in drugih družbenopolitičnih organizacij. Sindikalna organizacija ima posebno pomemben položaj v postopku samoupravnega odločanja in bi bilo prav, da se izvršni odbori tega zavedajo.

Obdobje, ki je pred nami, bo posebej bogato. Kar spomnimo se: o osnutku samoupravnega sporazuma o sistemizaciji delovnih mest ni še končana javna razprava; v razpravo je dan osnutek pravilnika o urejanju stanovanjskih razmerij. Pripravljamo osnutek samoupravnega sporazuma o temeljnih srednjeročnega planiranja ter samoupravni sporazum o delitvi osebnih dohodkov in uporabi sredstev skupne porabe. Prav tako dobro vemo, da je sprožena javna razprava o osnutku zakona o združenem delu. Vse to bi morali končati še pred začetkom dopustov.

labodov dom v sromljah

Labodov športno-rekreacijski center v Sromljah je bil nekoč domačija Sotlarjevih. Skromno sezidana hiša ter gospodarsko poslopje ob njej sta dajala varno zavetje ljudem in živini. Polje pa se razprostira po bregu ter s travniki sega v široko globel, ki jo z ene strani obdaja majhen gozd. Za hišo se začne takoj dvigovati grički, ki so posejani s prikupnimi zidanicami ter prelepimi vinogradi. Takšna je bila podoba kraja včeraj. Danes pa vse bolj in bolj spreminja svojo podobo.

Nekoč ozko kolovozno pot smo spremenili v široko cesto. Topot konjskih kopit bo zamenjal hrup motorjev. Pred hišo, ki jo prav tako nameravamo obnoviti, pri tem pa ne

spremeniti njenega prvotnega. Ker si vsi želimo, da bi bil dom kar se da hitro urejen, je potrebno, da se še pošteno videza, gradimo športna igrišča. Pod mogočno lipo pred hišo, ki že desetletja kljubuje vetru in dežju ter daje dvorišču čudovito senco, bomo postavili klopi, da se bo lahko v njeni senci spočil utrujeni izletnik.

Meščan, če te bo zamikalo, da bi se malo razgledal, boš napravil le par korakov in že boš imel prečudovit razgled do Kumrovcia in še dlje. Na drugi strani se oko ustavi pri gradnji nove nuklearne elektrarne v Krškem. Pri vsem tem pa je najvažnejše, da te obdaja svežina in mir, ki ga moti le žvrgolenje stoterih ptic.

potrudimo in delamo. Doslej smo z udamiškim delom okopali vinograd, po športnem igrišču pobrali kamenje in opravili še marsikatero delo. Veliko dela pa bomo morali še opraviti. V jeseni, ko se bo z vinskih goric razlegala prešerna pesem domačih obiračev, jim bomo priegnili tudi mi, saj bomo vedeli, da smo opravili veliko delo, s tem pa tudi opravičili zaupanje tistih, ki so nam omogočili, da smo si ustvarili tako lep športno-rekreacijski center. To je veliko in za to se je vredno potruditi.

DRAGICA VAHČIČ

Na osnovi plana sklada skupne porabe in rezerviranih sred-

stev sklada skupne porabe za rekreacijski center Labod v Sromljah je program investicij v letu 1976 sledeč:

— načrti za ureditev rekreacijskega centra	150.000 din
— pripravljena zemeljska dela cca	80.000 din
— ureditve cestišča in parkirišča	70.000 din
— izgradnja rezervarja in greznice	50.000 din
— adaptacija obstoječe stanovanjske hiše in preureditev gospodarskega poslopja	350.000 din
— vrednost udarniškega dela SKUPAJ:	700.000 din
	300.000 din
	1.000.000 din

ustanovitev odbora za počitniško dejavnost

V soboto, 29. 5. 1976, se je sestel odbor za počitniško dejavnost Laboda. V njem ima vsak TOZD po dva delegata. Za predsednika odbora je bil izvoljen tovariš Jože Muhič iz TOZD Ločna, za strokovnega tajnika pa Lojzka Potrč.

Naloge odbora za počitniško dejavnost so naslednje: usmerja politiko počitniškega letovanja delavcev Laboda s tem, da:

1. skrbi, da so domovi dobro izkoriščeni in da zagotovi letovanje čim večjemu številu naših delavcev;
2. predlaga organom upravljanja, da razporede kolektivne dopuste po TOZD skozi vso sezono;
3. sklepa aranžmaje z drugimi delovnimi organizacijami za zamenjavo počitniških zmogljivosti;
4. analizira vsako leto po zaključku sezone, koliko delavcev je letovalo, kakšen je bil socialni sestav in predlaga ukrepe za morebitno bonificiranje;
5. predlaga ceno nočnine in vodi nadzor nad poslovanjem vplačil;
6. ugotavlja in vodi kompletno evidenco stroškov oskrbovanja domov, jih primerja z dohodki nočin in predlaga potrebne ukrepe.
7. Pred sprejetjem letnega plana predlaga potrebne investicije in program namembnosti investicije.
8. Predlaga način delitve regresa s tem, da se del sredstev, namenjenih za delitev regresa, prenese na sklad za vzdrževanje domov v primeru, da bodo prihodki od nočin nižji kot bodo stroški tekočega vzdrževanja objektov.
9. Enkrat na leto da odbor kompletno analizira s programom investicij OO sindikata in organov upravljanja v obravnavo.
10. Išče nove možnosti za pridobivanje kapacitet, v kolikor bodo analize pokazale, da je to potrebno.
11. Izdaja vse potrebne informacije letovalcem.
12. Predpisuje hišne rede v vseh objektih in evidenco o inventarju.

13. Počitniške domove bodo koristili tudi upokojeanci Laboda pred in po sezoni. Za letošnje leto so možnosti za letovanje v domačih domovih takele:

na razpolago in za takojšnje koriščenje je samo hiša v Bašaniji pri Savudriji, ki ima 18 ležišč. Proti koncu julija ali v začetku avgusta bo na razpolago 7 hišic ali 28 ležišč v Malem Lošinju. Dokončno bomo zvedeli to šele 20. 6. 1976. Počitniška skupnost Krško nam priporoča, da bi v letošnjem letu letovali na Malem Lošinju le tisti dopustniki, ki imajo svoje avtomobile, ker še ni urejen avtobusni promet. Prijave za Mali Lošinj bomo sprejemali šele po 1. juliju.

Da bi lahko letovalo čimveč delavcev v počitniškem domu v Bašaniji pri Savudriji, je odbor sprejel sklep, da so menjave dekad 7-dnevne in da v času kolektivnih dopustov koristijo dom izključno neposredni proizvajalci in tisti strokovni delavci, ki so vezani na proizvodnjo. Menjave dekad bodo tekale po naslednjem vrstnem redu:

I. za čas kolektivnih dopustov:

1. dekada od 15. 7. do 22. 7. zjutraj menjava,
2. dekada od 22. 7. do 29. 7. zjutraj menjava,
3. dekada od 29. 7. do 5. 8. zjutraj menjava,
4. dekada od 5. 8. do 12. 8. zjutraj menjava.

II. Pred kolektivnimi dopusti:

1. dekada od 3. 6. do 10. 6.
2. dekada od 10. 6. do 17. 6.
3. dekada od 17. 6. do 24. 6.
4. dekada od 24. 6. do 1. 7.
5. dekada od 1. 7. do 8. 7.

III. Po kolektivnih dopustih:

1. dekada od 12. 8. do 19. 8.
2. dekada od 19. 8. do 26. 8.
3. dekada od 26. 8. do 2. 9.

Delavci skupnih služb lahko koristijo dom pred in po kolektivnih dopustih. V času kolektivnih dopustov imajo na razpolago:

TOZD „Delta“	4 ležišča
TOZD „Libna“	4 ležišča
TOZD „Tip-Top“	
Ljubljana in „Temenica“	
Trebnje	4 ležišča
TOZD „Ločna“	6 ležišč

Delavci TOZD Ločna, obrat Adlešiči, imajo na razpolago 4 ležišča v času od 8. VII. do 15. VII.

Delavci, ki bodo želeli letovati v našem domu, se bodo prijavili pri poslovnih sekretarjih TOZD, kjer bodo dobili vse potrebne informacije. Tisti, ki bodo želeli letovati pred in po kolektivnih dopustih, pa se bodo prijavili v kadrovske socialne službi Labod v Novem mestu.

LOJZKA POTRČ

Naš novi dom v Bašaniji pri Savudriji

mali ekonomski leksikon

GOSPODARSTVO KOT DELOVNOPROIZVODNI PROCES

Zdaj, ko smo že šliši, kaj je gospodarstvo in gospodarjenje, zakaj so različni narodi različno gospodarili in še gospodarijo in kakšna je naša gospodarska ureditev, nas zanima, kako konkretnije poteka gospodarski proces.

Ugotovili smo že, da je proces gospodarjenja v izbiri kaj in koliko proizvajati ter iz kombinacije produkcijskih elementov, tj. dela ter proizvodnih sredstev (delovnih sredstev in predmetov dela), ki nam odgovori na vprašanje: kako proizvajati. Z drugo besedo, gospodarski proces je po bistvu (primarno) delovnoproduktivni proces.

Zakaj primarno delovni proces?

Delo je bilo in je prvi pogoj za človeško življenje v dvojnem pogledu: prvič delati je treba predvsem zaradi tega, da si z delom ustvarjamo sredstva za življenje (neposredno ali pa posredno). Brez dela ni jela, pravi pogovor. Samo potrebe ničesar ne ustvarjajo, ampak nasprotno — uničujejo dobrine. Potrebe so le nagon za večjo ali manjšo delovno vnašo. Iz potreb se šele poraja nova splošna potreba kot nujnost, to je potreba po delu.

Drugič: delati je potrebno tudi zaradi tega, ker si človek kot fizično in razumsko bitje edino z delom zagotavlja obstoj in razvoj. Človek se je rodil z delom. Brez dela bi človek kmalu fizično in umsko propadel, o čemer nam poročajo vsak dan časniki. Delu čast in oblast! Delo in ne obleka dela človeka.

Kaj pa je sploh delo?

Delo je neko smotno človekovo delovanje, v katerem troši človek svoje življenjske (fizične in umske) sile ter tako ustvarja neke dobrine za zadovoljevanje lastnih in splošno družbenih potreb.

Le redko človek deluje sam. Običajno dela v sodelovanju z drugimi ljudmi, s čimer je njegovo delo samo del skupnega, združenega, kolektivnega dela. To še tem bolj velja za širšo združbo ljudi. Zato govorimo o posamičnem, skupinskem in družbenem delu.

Kaj pomeni, da je gospodarski proces v bistvu proizvodni proces?

To pomeni, da gre za proces ustvarjanja. Ne v tem smislu, da ustvarjamo iz nič nekaj, ampak da je delo sila, ki samo ali običajno z raznimi delovnimi pripomočki osnovno in oblikovno predeluje ali preoblikuje in razporeja proizvedene dobrine, ki so potrebne za zadovoljevanje potreb.

zdravstvena postaja

Delavci TOZD Ločna in delovne skupnosti skupnih služb v Novem mestu nestrpno pričakujemo novo zdravstveno postajo in ugotavljamo, da pogodbeni dela tečejo po planu in bodo predvidoma končana do 31. 8. 1976. Tako lahko upravičeno pričakujemo, da bo formalna otvoritev za občinski praznik občine Novo mesto.

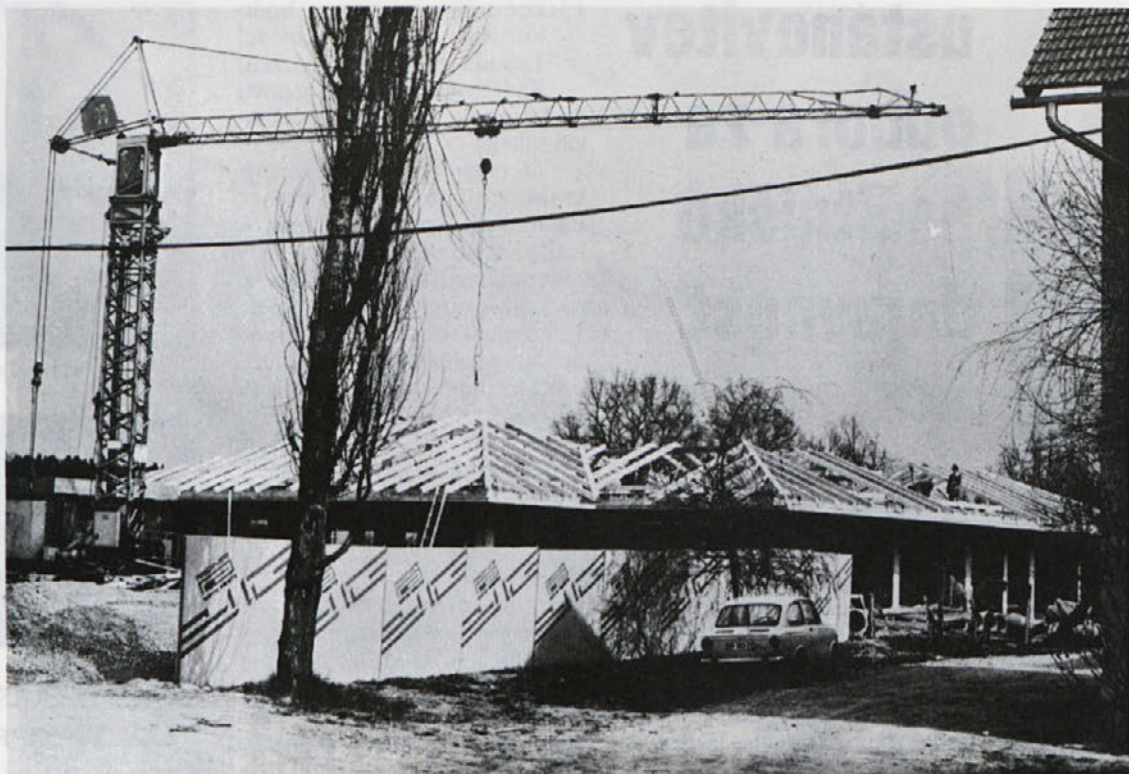
Podpisan je tudi aneks k pogodbi o sofinanciranju izgradnje zdravstvene postaje Ločna za dodatna plačila, ki naj jih plačajo podpisniki pogodbe zaradi prekoračenja predračunske vrednosti, podražitev del in za zunanjo ureditev.

Končani so vsi načrti za energetska postaja v Ločni, z ustrezno dokumentacijo in gradbenim dovoljenjem. Tako bosta sedaj TOZD Ločna z delovno skupnostjo skupnih služb iz Novega mesta le dobili dolgo pričakovane prepotrebne prostore: nova transformatorska postaja, prostor za rezervni elektro agregat, skladišče za maziva in goriva.

Predstavnice azijskih in afriških držav, ki so se mudile v Sloveniji, so si v soboto, dne 29. maja, z velikim navdušenjem ogledale našo prodajalno v Novem mestu. Ker so pokazale izredno zanimanje za naše izdelke, smo vsaki udeleženci poklonili bluzo po lastni izbiri.

V maju je TOZD Temenica v Trebnjem obiskal kolektiv TOZD Libna iz Krškega. Ogledali so si proizvodne prostore, čeprav, žal, proizvodnja ta dan ni tekla zaradi izpada električne energije. Kolektiv TOZD Libna je skupina delavcev iz TOZD Temenice obiskala v novembru lani. Želimo, da bi se na ta način spoznali tudi delavci ostalih LABODOVIH TOZD.

Da bi se čim bolj približali željam in potrebam tržišča, so v TOZD Temenica v Trebnjem v zadnjem času nekoliko dopolnili proizvodni program. Moškim oblekam, ki so bile toliko časa artikel, so se pridružila na tekočem traku moška in ženska jeans oblačila. To so zelo prikupni kompleti telovnik in krilo oziroma hlače in upamo, da jih bo tržišče dobro sprejelo. Sam prehod na izdelavo teh oblačil jim tudi ni povzročil prevelikih težav.

Novi zdravstveni dom v Ločni med gradnjo (Foto: Sandi Mikulan)

ново, ново...

Posredujemo vam modne novosti, ki jih boste lahko s pridom uporabile pri obnavljanju svoje garderobe. Hkrati vas vabimo, da sodelujete v naši novi rubriki „modni kotichek“.

Modna kreatorka je pripravljena z vami sodelovati in želi, da bi ji zastavljali konkretna vprašanja in ji sporočali svoje želje, na katere vam bo odgovarjala v naši rubriki. Vprašanja naj bodo konkretna, npr.: kako bi z modnimi dodatki popestrili svojo staro garderobo, kaj bi oblekli za določeno slovesnost, kako se vi ali vaši otroci oblečete za razne priložnosti. Tako vam bo lahko natančno odgovorila in narisala.

Upamo, da bo naš predlog naletel na plodna tla ter pričakujemo vaša pisma.

Že večkrat sem se namenila, da napišem nekaj vrstic v naš list. Končno sem se le opogumila, da opišem nekaj problemov, s katerimi se pogosto srečujemo v naši enoti.

Prebrala sem članek, ki se naša na težave, ki so nastale pri prehodu iz izdelave moških srajc na izdelavo ženskih bluz. Naj povem tovarišicam, da niso same pred takšnimi problemi.

Enota TOZD „Tip-Top“ Ljubljana v Idriji zaposluje sedaj 144 delavcev. Imamo 4 brigade, dve v dopoldanski in dve v popoldanski izmeni. Delamo predvsem žensko konfekcijo, v katero spadajo: plašči, kostimi, krila, hlače ter sedaj še izdelki iz jeansa.

Pomanjkanje dela je tudi pri nas kritična točka. Dobivamo majhne delovne naloge, ki obsegajo od 100 do 500 komadov, le malokdaj več. Toda te delovne naloge smo primorani deliti na 4 brigade. Naslednja težava je v tem, da pride velikokrat do tega, da delavci nimajo kaj delati. Zaradi majhnih nalogov pride do pogoste menjave operacij, kar občutimo delavci pri doseganju norme. Povsem drugače se je pogovarjati o dnevnem uspehu, če je dela dovolj. Probleme imamo tudi z normami. Fazne liste so večkrat take, da moramo velikokrat prositi normirko iz Ljubljane, da jih popravi. Toda ko pride, je pri nas le uro, nato odide.

Včasih smo imeli tehnologa, ki je prišel zjutraj, odšel pa popoldan. Ves ta čas se je posvetil delavcu. Včasih je bil vzrok, da delavka ni dosegla norme, način izdelave. Tehnolog ji je pokazal, kako naj dela, da bo imela večji uspeh. Sedaj tega ni več. Tehnolog pride in gre, ne da bi svojo nalogo opravil tako, kot zahteva njegovo delo.

Glede tehnologov, norm in ostalega smo se že pogovarjali na sestankih, vendar do sedaj še ni bilo ničesar urejeno. Sprašujemo se, kdaj bo tega konec in kdaj bomo lahko delali nemo-teno in se ne le prerekali glede tega.

ANICA URŠIČ
TOZD „Tip-Top“
Ljubljana
obrat Idrija

Pripis uredništva:

Na podlagi vašega pisma smo zaprosili vodstvo TOZD „Tip-Top“ Ljubljana in pripravo dela, da pripravijo ustrezna pojasnila, ki smo jih posredovali vašemu obratu in upamo, da se boste o teh problemih na prvi javni tribuni kaj več pogovorili.

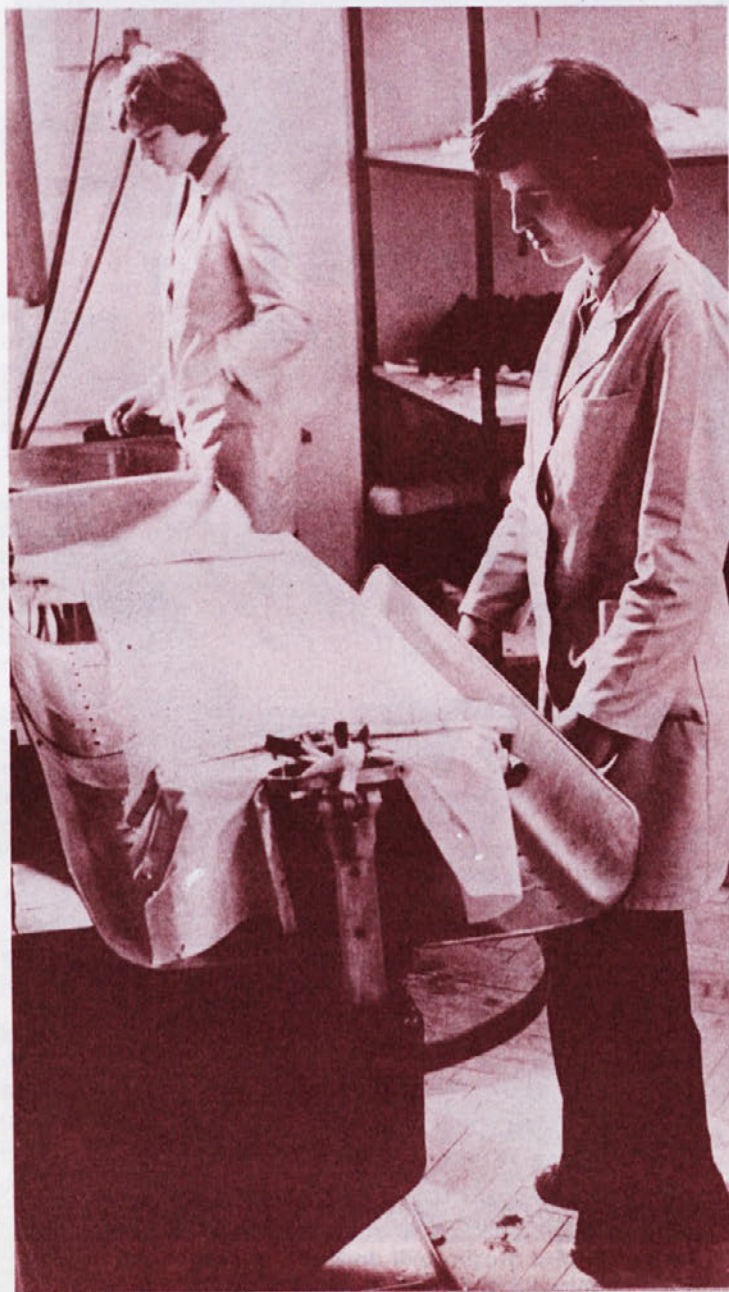

Enota civilne zaščite TOZD „Delta“ Ptuj na pohodu „Po poteh revolucije“

množično po poteh revolucije

Na tisoče občanov s celotnega območja občine Ptuj, delavcev, kmetov, delovne inteligence in mladine se je v soboto, dne 24. 4. 1976, zbralo v Ptuj, se organiziralo v Lackov, Kvedrov, Krambergerjev in Osojnikov odred, ki so vsak po svoji poti krenili na pohod revolucije. To je tradicionalni pohod, organiziran v spomin na Lackovo četo, prvo oboroženo enoto v severovzhodni Sloveniji, ki je prav na tem območju pred 34 leti začela oborožen boj proti nacističnemu zavojalcu.

Tega pohoda so se množično udeležili tudi člani kolektiva TOZD Delta. Predvsem se je izkazala mladina in enota civilne zaščite, ki je s svojimi vajami praktično dokazala, kako je pripravljena pomagati v vsakem času in vsakomur, ki bo potreben pomoči. Iz tega pohoda je bilo poslano pozdravno pismo tovarišu Titu. Obenem so mu vsi udeleženci pohoda želeli za njegov 84. rojstni dan, da bi nas zdrav še dolgo let vodil po poti samoupravnega socializma in napredka.

Posnetek delovne operacije likanja v TOZD Libna Krško

razsvet- ljava na delovnih mestih

Smotrno in pravilno razsvetljena delovna mesta so eden najvažnejših pogojev za dobro počutje in dvig produktivnosti.

Svetloba je elektromagnetno valovanje, ki ga zaznava človeško oko. Področje vidnih žarkov je v primerjavi s celotnim elektromagnetnim spektrom sila majhno in obsega valovne dolžine od 4000 – 76000 angstroemov.* Infrardeči žarki, ki imajo valovno dolžino več kot 76000 angstroemov, in ultravioletni žarki, ki imajo valovno dolžino manj kot 4000 angstroemov, povzročajo lahko posebne okvare človeškega organizma.

Oko zaznava le predmete, ki sami oddajajo svetlobo ali pa svetlobo odbijajo. Če izžareva prav majhna površina svetila veliko množino svetlobe, tedaj taka svetloba slepi. Ker imajo skoraj vsa svetila tolikšno svetlost, da povzročajo bleščanje, jih moramo namestiti v svetilke, ki zaradi svoje oblike zmanjšajo bleščanje svetila s tem, da preprečijo neposreden pogled v svetilo.

V očesni mrežnici imamo čepke, ki so občutljivi na barvo, s katerimi gledamo predvsem podnevi, na svetlem – fotopični vid. Najobčutljivejše so za barvo valovne dolžine 5500 angstroemov. S paličkami, ki niso občutljive za barvo, gledamo ponoči – skotopični vid. Paličke so najobčutljivejše za svetlobo, ki ima valovno dolžino 5070 angstroemov. Da se privadimo gledanju v temi (gledanje s paličkami), poteče povprečno 30 minut – proces prilagoditve. Isto velja, če gremo z dobro razsvetljenega delovnega mesta v temne hodnike. Preti nevarnost nesreč, ker ne vidimo.

Vidljivost (vidnost) – to je jakost fizikalno-psihičnega

dražljaja, ki zbudi vizualno zaznavo – je odvisna od fizikalnih lastnosti gledanega predmeta in od vizualnih procesov gledalca. Pri vsakdanjem gledanju nam vidljivost predstavlja vizualno seštevanje različnih fizikalnih lastnosti predmetov, ki jih gledamo.

Fizikalni pogoji za dobro vidljivost predmeta so:

- svetlost predmeta,
- kontrasti,
- opazovalni čas,
- velikost predmeta (zorni kot).

Vsi 4 faktorji se med seboj dopolnjujejo, so komplementarni. Če želimo pospešiti delovni proces (skrajšati opazovalni čas) ali zmanjšati velikost predmeta, potem moramo izboljšati kontrast oz. pojačati svetlost predmeta.

Pri razsvetljavi je zelo pomembna barva svetlobe, ki ima močan fiziološki in psihološki vpliv. Zato težimo za tem, da bi se umetna razsvetljava čimbolj približala dnevni. Neprijetno je, če se tepe dvojne svetlob različnih barv.

Kaj hočemo? Med drugim tudi družbeno in ekonomsko smotrno upravljati in gospodariti z živim in minulim delom – o čemer bo, poleg vsega ostalega, tekla beseda na zborih volivcev ob razpravljanju vsebine novega zakona o združenem delu (Foto: S. Mikulan)

Z vsakoletnim izborom teme za vsebino svetovnega dneva zdravja želi svetovna zdravstvena organizacija zbuditi pozornost svetovne javnosti na enega izmed zdravstvenih problemov, ki so posebno pereči ter je njih reševanje pomembno za izboljšanje zdravstvenega stanja in zdravstvenih razmer. Vključujemo se v mednarodno zdravstveno-vzgojno akcijo in objavljamo sestavek dr. Vekoslava Vrhovnika.

Naravna razsvetljava je tridimenzionalna, pri umetni razsvetljavi pa pada svetloba pretežno od zgoraj navzdol. Zato je točkasta razsvetljava slaba, boljši so že svetleči stropi.

Razsvetljava naj bo taka, da se človek v prostoru čuti čimbolj prijetno. Ob neustrezni razsvetljavi pride do utrujenosti in tudi do okvar zdravstvenega stanja.

Infrardeči žarki lahko povzročijo trajne okvare na očesni leči (siva mrena livarjev in topilcev stekla).

Ultravioletni žarki lahko povzročajočasne ali trajne okvare na očeh. Delavci, ki so dalj časa izpostavljeni ultravioletnim žarkom, dobijo lahko trajne okvare na koži.

LASTNOSTI RAZSVETLJAVE

Kvantitativna lastnost razsvetljave je osvetljenost. Kvalitativne lastnosti razsvetljave so:

- usmerjenost,
- krajevna in prostorska enakomernost, časovna enakomernost,
- bleščanje,
- barva svetlobe.

Važna je smer, iz katere prihaja svetloba na delovno ploskev in na predmete. Spričo sence, ki nastanejo zaradi pravilno usmerjene svetlobe, zaznamo pravo obliko predmetov. Pravimo, da jih vidimo plastične. Ostre sence niso navadno zaželeni. Omilimo jih z načinom razsvetljave, včasih pa medle sence poudarimo z dodatno razsvetljavo.

Krajevno enakomernost razsvetljave nam daje razmerje med točkami v prostoru, ki sta najmanj in najbolj osvetljeni;

Zadostne enakomernosti pa ne zahtevamo samo na delovni ravnini, ampak v vsem prostoru. To pa ne samo zato, da prostor zbujajo ugodnejši vtisi, temveč predvsem zato, da varujemo oko pred hitrimi spremembami.

Če je določena točka v prostoru trajno enakomerno osvetljena, govorimo o časovni enakomernosti razsvetljave je večkrat

V svoji temeljni organizaciji združenega dela bomo uresničevali vse pravice, ki nam jih daje ustava: v njej bomo neposredno in enakopravno urejali tudi vsa medsebojna razmerja pri delu.

prešibka električna napeljava, zato ker med večjo obremenitvijo napetost preveč pade. Pogosto pa povzroča časovno neenakomernost nizka frekvenca izmenične napetosti.

Bleščanje je lahko trajno ali prehodno in ga ne povzročata samo velika svetilnost in svetlost svetlobnega vira, temveč tudi preveliki kontrasti v zornem kotu očesa. Bleščanje občutno zmanjšuje vidnost očesa in s tem tudi storilnost delavca. Pri delu smo negotovi, zato lahko pride do nesreče.

Barva svetlobe ima močan psihološki in fiziološki vpliv, zato težimo za tem, da se umetna razsvetljava čim bolj približa dnevni.

Lastnosti razsvetljave morajo zadovoljiti naslednje zahteve:

- dobro vidno delovanje,
- čim manjše utrujanje oči,
- čim večjo varnost pri delu,
- čim večjo miselno koncentracijo in vidno nalogo,
- čim večji občutek udobnosti in razpoloženja.

Minimalne lastnosti razsvetljave predpisujejo JUS U. C 9.100-1962.

OSVETLJENOST

Osvetljenost je količnik svetlobnega fluksa, (svetlobni tok) ki pade na element površine in površine tega elementa. Osvetljenost merimo v luksih (lx). Merilna priprava je luksimeter.

NACIN RAZSVETLJAVE

Neposredna razsvetljava

Pri neposredni razsvetljavi je usmerjen skoraj ves svetlobni tok v določeno smer — navzdol.

Pretežno neposredna razsvetljava

Večji del svetlobnega toka je usmerjen navzdol, manjši del pa navzgor.

Prosto sijoča razsvetljava
Svetlobni tok se razpršuje v vse strani enakomerno.

Pretežno posredna razsvetljava

Večji del svetlobnega toka je usmerjen navzgor, manjši del pa navzdol.

Posredna razsvetljava
Ves svetlobni tok je usmerjen v strop in stene, od koder se odbija v prostor.

Neposredno razsvetljava izberemo za visoke dvorane in obratne prostore s temnim stropom in temnimi stenami, v katerih se opravlja delo, pri katerem so zaželeno močne sence.

Pretežno neposredna prosto sijoča in pretežno posredna razsvetljava sta primerni v stanovanjih, pisarnah, risalnicah, laboratorijih in delavnicah, ki imajo svetle stropne in stene in kjer želimo doseči dobro razsvetlavo vsega prostora.

Posredna razsvetljava na splošno ni primerna za delovne prostore in jo uporabljamo predvsem v večjih dvoranah, avlah in podobno. Pogoji za uporabo posredne razsvetljave pa so svetle stene in svetel visok strop.

VRSTE RAZSVETLJAVE

Razsvetljava je lahko samo splošna ali pa splošna in krajevna.

Splošna razsvetljava je boljša, ker je prostor enakomerno razsvetljen in se oko ne utrjuje, ker se mu ni treba pri vsaki spremembi smeri pogleda prilagajati na novo.

RAZSVETLJAVA IN PRODUKTIVNOST

Raziskave in izkušnje v industriji kažejo, da lahko z izboljšanjem lastnosti razsvetljave dvignemo produktivnost dela od 5

do 50 %. Stroški rekonstrukcije se hitro vračajo. Harrison je npr. v tovarni Timken Roller Bearing Co., Columbus, ZDA, samo s povečanjem osvetljenosti ugotovil naslednje naraščanje proizvodnje:

Osvetljenost v luksih	Porast proizvodnje v %
50	0
60	4
130	8
200	12,5

RAZSVETLJAVA IN NEZGODE PRI DELU

Raziskave so pokazale, da ima razsvetljava velik vpliv na nezgode pri delu.

V Veliki Britaniji so ugotovili na podlagi proučevanja prijavnice o neizpolnitvah pri delu, da se v poletnih mesecih — ob naravni razsvetljavi in ustreznih visokih vrednostih osvetljenosti — v eni uri zgodilo povprečno 7,16 % nezgod, pozimi pri umetni razsvetljavi in ustreznih nižjih stopnjah osvetljenosti pa 12,32 % nezgod, tj. za 71 % več.

ZDRAVSTVENO VARSTVO

Sodelovanje pri oblikovanju delovnega mesta v zvezi z ustrežno razsvetljavo je imperativ bodočnosti.

Če bodo delavci izpostavljeni infrardečim žarkom ali ultravijoletnim žarkom oz. če bodo delali ob neustrezni razsvetljavi, so potrebni vestni zdravniški pregledi pred nastopom službe in obdobjni zdravniški pregledi.

Včasih je potrebno skrajšati delovni čas ali menjati delovno mesto.

XAngstroem je 100 milijonti del centimetra, uporabljamo ga pri izražanju dolžine svetlobnih valov.

počastitev dneva mladosti

V soboto, dne 22. maja, je od 130 obveznikov kar 109 članov civilne zaščite v Ločni prešlo izkaznice o uspešno končanem učnem programu, ki ga predpisuje republiški sekretariat za SLO SRS.

Povprečni učni program je trajal 78 ur, in to od 27. decembra 1975 do 22. maja 1976. Razdeljeni pa so bili v enote: štab civilne zaščite; splošna enota; gasilska enota; enota radiobiološke kemične zaščite; enota prve medicinske pomoči; enota reda.

Splošni del so člani poslušali skupaj, medtem ko je vsaka enota imela strokovni program zase. Na podlagi preverjenega teoretičnega znanja, ki je bilo 15. 5. 1976, je ocena doseženega učnega uspeha 4,53 — oziroma prav dobro.

Po vrstnem redu so enote civilne zaščite dosegle sledeče ocene: enota reda 5,00, gasilska enota 5,00, štab civilne zaščite 5,00, enota prve medicinske pomoči 4,73, kurirji 4,71, enota radiobiološke kemične zaščite 4,70, splošna enota 4,20.

Od 130 obveznikov, ki so obiskovali pouk, je bilo 185 izostankov. Od tega 144 opravičenih in 58 neopravičenih. Neopravičene izostanke je obravnaval štab civilne zaščite na redni seji 31. maja. Hkrati je štab tudi obravnaval predlog, da se pohvali 27 udeležencev, ki niti enkrat niso manjkali na predavanju, vseskozi bili primerno disciplinirani ter na teoretičnem preizkusu znanja dosegli odlične rezultate.

Preizkus teoretičnega znanja je pokazal, da člani civilne zaščite ne poznajo dovolj alarmne znake, ki so najpomembnejši ob elementarnih in podobnih drugih nesrečah.

Kot naslednja naloga je pred nami priprava in izvedba praktične vaje enot civilne zaščite. O teh pripravah je odločal odbor in štab civilne zaščite.

Z doseženimi rezultati na področju civilne zaščite smo tudi člani TOZD Ločna in delovne skupnosti skupnih služb v Novem mestu doprinesli svoj delež in skromno počastili 84. rojstni dan našega voditelja tovariša Tita ter dan mladosti.

moj predlog

Tovarišice in tovariši tozdomci in skupnjaki! Dolgo sem razmišljal o tem, koliko besed smo na različnih sestankih „izstrelili v prazno“ o obveščanju. Izboljšali ga bomo tako, pa še tako in tako in tako...

Pa mi dovolite najprej, da na kratko ocenim sedanje stanje. Tovarniško glasilo je rezultat dela premajhnega kroga ljudi. Bilten, naj bo plav ali rdeč, ostaja in ga najdeš povsod, kjer hočeš! Oglasne deske le malokdo pogleda. Da je res tako, naj navedem primer. V nekem tozdu visi na oglasni deski sklep komisije za družbeni standard o razdelitvi posojil za stanovanjsko izgradnjo že dva tedna, delavci, ki so vložili prošnje za posojilo pa še kar naprej sprašujejo, kdaj bo seja komisije! Razglasne postaje so več ali manj sredstva za prenašanje „sodobne“ kričaške glasbe itd...

Na podlagi ugotovljenega mi dovolite, da vam jaz, podpisani Srajčko, na obrazcu „Referatna pola“ podam naslednji predlog:

Obveščanje v našem kolektivu je slabo. To drži. Gremo naprej! Vendar so moje zadnje raziskave pokazale, da bi ob primernem izboljšanju sistema obveščanja na tem področju naredili mnogo več.

Ugotovil sem namreč (kako, je moja stvar), da naši delavci preživijo vsaj 10 minut dnevno (če ne več) na stranišču. Zato predlagam,

da odobrimo sredstva za nova stranišča, saj so zaradi premajhnih kapacitet postala „ozko grlo“ naše proizvodnje in produktivnosti.

Ugotovil sem tudi, da delavci preberejo na stranišču prav vse, kar jim pride pred „uporabo“ pod roke, in vse, kar je napisano na zidovih in vratih. Obešajmo torej vsa važnejša obvestila tudi v stranišča in jamčim, da se bo obveščenost povečala vsaj za 80 %.

Ugotavljam tudi, da v naših delovnih skupnostih odlično funkcionira že preizkušen sistem posredovanja informacij, ki mu strokovno pravimo: „B...čula, b...rekla“.

Predlagam torej, da kot variantni predlog določimo v vsakem tozdu strogo zaupno osebo, kateri bom osebno posredoval strogo zaupno informacijo in enostavno počakal, da bo že preizkušeni sistem opravil svoje. Ostalo bi samo še to, da morebiti popačeno informacijo pri zadnjem „prejemniku“ popravimo z obvestilom o popravku informacije na oglasni deski. Upam, da boste moje predloge upoštevali.

Z odličnim spoštovanjem
VAŠ SRAJČKO

P. S. Pozabil sem predlagati, da informacij, ki jih bi lahko obešali na straniščih, ustrezne službe ne bi pisale na preveč grobem papirju, neuporabnem za brisanje... ..

da ne bi naše obveščanje padlo v nekoliko preveč umazane in smrdeče globine. Pri drugem sistemu pa bi se kazalo dogovoriti, da se „informacije“ posredujejo tako kot na dosedaj običajen način: za vogalom v gostilni.

vesti

V okviru občinskih sindikalnih iger v Novem mestu smo se prijaviли za tekmovanje v: malem nogometu, šahu, namiznem tenisu in kegljanju. Prijavili smo tudi žensko rokometno ekipo, vendar, žal, v občinskih sindikalnih igrah ni te discipline. Do sedaj sta bila dva kola malega nogometa, v katerih smo dvakrat zmagali s 3:0, ker nasprotnika sploh ni bilo na igrišču. V ostalih panogah pa bodo tekmovanja v jeseni.

Vabimo vse, ki bi bili pripravljeni sodelovati v naštetih panogah, da se udeležujejo izbirnih treningov za jesensko tekmovanje. Vse informacije dobite pri tovarišu Stanetu Veselu.

Občinski štab za izvedbo javnega razpisa za ceste pri skupščini občine Novo mesto je 20. maja z dopisom obvestil TOZD Ločno in delovno skupnost skupnih služb o najnižjem znesku, ki ga naj bi ti delovni enoti vpisali.

TOZD Ločna din 544.000.—
DSSS din 336.500.—

Kriterij za razdelitev oziroma določitev višine zneska, ki ga naj bi zaposleni vpisali, je višina izplačanih netto osebnih dohodkov v posamezni organizaciji v mesecu januarju 1976.

Naš kooperant iz Slavonske Požege bo v mesecu juniju izdelal 16.000 pižam.

Labod bo v Poljsko prodal 30.000 srajc, ki bodo izdelane iz domačih tkanin.

V soboto, 29. maja, je bila v TOZD Ločna strokovna ekscurzija iz Lisce Sevnica. Predstavniki te znane tekstilno-predelovalne industrije so bili iz TOZD Konfekcija, zato so se še bolj zanimali za naše norme in organizacijo ter povezavo dela v temeljni organizaciji. Veseli nas, da so bili navdušeni nad našo organizacijo ter posebno nad tem, kako mirno poteka delo, kljub temu da so norme visoke.

V torek, dne 11. maja, so tudi naše mladinke, članice narodne zaščite pri tovarni zdravil Krka pričakale štafeto mladosti in se udeležile občinske slovesnosti. Zvezni štafeti so se pridružile na tej proslavi

tudi lokalne štafete, med njimi tudi naša, in skupaj so nadaljevale pot po domovini vse do 25. maja, ko nas je obšla prijetna zvest, da smo tudi mi izkazali pripadnost našemu ljubemu predsedniku.

V ponedeljek, 10. maja, je bila v domu JLA v Novem mestu svečana podelitev diplom 142 absolventom občinske politične šole, ki je delovala v marcu in aprilu. Organiziral jo je komite ŽKS Novo mesto. Iz delovne skupnosti skupnih služb so se te šole udeležili trije slušatelji: ČEBULAR Metka, HORVAT Peter in ZUPANČIČ Milan; iz temeljne organizacije združenega dela „Ločna“ pa: KORASA Jožica, GRUBIČ Ančka, VIDMAR Darko, ŠENICA Danica.

V ponedeljek, dne 19. aprila 1976, ob 19.30 se je 17 delavk „Libne“ Krško ogledalo drsalno revijo „HOLIDAY ON ICE“, ki je bila v Ljubljani. V Ljubljano so se odpeljale popoldan po končanem delu z avtobusom. Domov so se vrnile pozno ponoči zadovoljne in srečne. Želijo si, da bi bilo podobnih prireditve še več.

Nežka Karas nam poroča, da je imela sindikalna organizacija TOZD Libna kot nosilec kandidacijske liste v predvolilni aktivnosti veliko dela. Evidentirali so 69 kandidatov, za katere so menili, da bodo sposobni reševati vsa vprašanja v proizvodnji in zunaj nje. Da so pravilno evidentirali, potrjujejo rezultati javnega glasovanja na kandidacijski konferenci.

labod

LABOD je glasilo delovne skupnosti Tovarne perila LABOD Novo mesto, izhaja vsako drugo sredo v mesecu v nakladi 2400 izvodov. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik: Milan Bratož. Tehnični urednik: Marjan Moškon. Stavek, filmi in prelom — ČZP Dolenjski list, tiska — KNJIGOTISK, Novo mesto